

Van doblad R43 een vliegtuigje maken en dat zover mogelijk laten vliegen zal elke kleuter boeien. In de speelzaal heeft u een 'vliegveld' uitgezet. Met een viertal krijstrepren geeft u afstanden aan over de breedte van de speelruimte. Zo ontstaan vier gebieden. Wanneer het vliegtuigje in het eerste gebied terechtkomt, levert dit één punt op, in het tweede gebied kunnen twee punten worden behaald, enzovoort. Alle kinderen hebben een vliegtuigje gevouwen. Ze gaan met u mee naar de speelzaal en proberen hun vliegtuigje zover mogelijk te laten vliegen. Wie komt het verst? U laat de kinderen hun eigen score noemen en maakt van alle scores een totaaloverzicht op een bord of op een stuk karton, goed zichtbaar voor alle kinderen. Winnaar is het kind met de hoogste score. U kunt zelf bepalen hoeveel rondes u gaat spelen.

Variatie

Wanneer u met twee kleuren papier werkt, kunt u twee groepen laten wedijveren; per kind nagaan welke 'kleur' het best heeft gevlogen.

Wanneer elk kind vier vliegtuigjes heeft van elk een verschillende kleur, kunt u voor elke kleur een landingsveld afspreken. Wie slaagt erin het juiste vliegtuig op de juiste landingsbaan te krijgen?

Situatie

Speelzaal

Bedoeling

Structureren van ruimtelijke situaties in het platte vlak (2.4.2).

Experimenteren/ervaringen opdoen met lijnmaten (4.2).

Voorwerpen sorteren en groeperen op grond van een kwaliteit (6.2).

Voorwerpen sorteren en groeperen op grond van kwantiteit (6.3).

Aantal vaststellen (8.4).

Doebblad R43

Materiaal

Krijt, scorebord, karton en tekenmateriaal.

Papier in verschillende kleuren (zie 'Variatie').

Organisatie

U start met één of twee rondes. Geleidelijk breidt u het aantal rondes uit.

Laat de kinderen die scoren bijvoorbeeld naast elkaar op de bank zitten.

Richt u zich bij het indelen van de afstanden op de jongste kleuters.

Leerlijn

■ □ Groep 1.

■ □ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Zorg dat de werpers achter de lijn staan.

Vooraf moet duidelijk zijn dat je hoger scoort naarmate je verder werpt.

De kinderen zullen op de meest vreemdsoortige wijzen gooibewegingen maken. Bovenhands werpen zal nog weinig gebeuren. Een aardig attentiepunt!

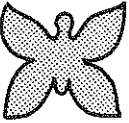
Iets in de lucht gooien en kijken hoe het neerkomt. Dat is best spannend. Een groepje kinderen (vier tot vijf) knipt of prikt de vlinders van doeblad R44 uit. Daarna gooien ze de vlinders om beurten omhoog en tellen ze hoeveel er volgens afspraak met de 'goede' kant boven liggen. Het spel verloopt als volgt:

De kinderen staan in een kring (eventueel met krijt aangeven). Een bepaald aantal (twaalf) vlinders met een duidelijk onderscheiden onder- en bovenkant wordt op een dienblad gelegd. De onder- en bovenkanten kunnen met behulp van kleuren (bijvoorbeeld onderkant rood, bovenkant blauw) of symbooltjes worden aangegeven.

Om beurten werpt een kind met een flinke opwaartse beweging de (twaalf) vlinders vanaf het dienblad de lucht in. Het zegt daarbij luid en duidelijk: 'Vlinder, fladder, vliegmachien, laat je rode (blauwe, boven-) onderkant maar zien!'

Zodra de vlinders zijn neergedwarreld, gaat het groepje na hoeveel onderkanten (of hoeveel bovenkanten) er te zien zijn.

Op het scoreblad (zie illustratie), waarop u de namen van de spelers hebt genoteerd, wordt nu het aantal vlinders dat met de rode en met de blauwe kant boven ligt, aangegeven. Dit kan gebeuren door het juiste aantal fiches in de tabel te leggen, door kruisjes te zetten, of, als ze dit al kunnen, een cijfer op te plakken of te schrijven.

	dirk	coen	paula	roosje	bas
					
					

Winnaar is de speler die na een ronde de hoogste score heeft gehaald in het vak waarvan bij het opzegversje werd uitgegaan.

Tijdens het spel stimuleert u het tellen van de twee verschillende groepjes en het structureren (rode en blauwe vlinders; vier rode en acht blauwe; vaststellen van de deelverzamelingen).

Laat de kinderen ook eens voorspellen hoeveel boven- of onderkanten ze zullen werpen!

Variatie

In plaats van vlinders te gebruiken kunt u zelf ook een doeblad maken met kevers, vogels, vliegtuigjes of bladeren.

Het spel kunt u uitbreiden door aantal, kleur of vorm van de vlinders te variëren of door andere spelregels vast te stellen (bijvoorbeeld winnaar is degene die evenveel rode als blauwe kanten gooit).

Het kind dat werpt, staat in een cirkel. Welke vlinders komen in de cirkel terecht, welke erbuiten?

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Verzamelingen nauwkeurig vergelijken zonder te tellen (5.2).

Ordenen op grond van een kenmerk (6.4).

Aantal vaststellen (8.4).

Vergelijken en structureren van aantallen (9.1).

Doeblad R44

Materiaal

Schaar of prikpen en kleurpotloden.

Dienblad.

Organisatie

Zorg dat het groepje dat dit spel gaat doen voldoende ruimte heeft om vlinders in de lucht te gooien. Eventueel gaat u naar de speelzaal.

De plek vanwaaruit opgegooid moet worden, kunt u met een cirkel aangeven.

Ga zelf eens na welke variatie groep 1 al aankan.

Leerlijn

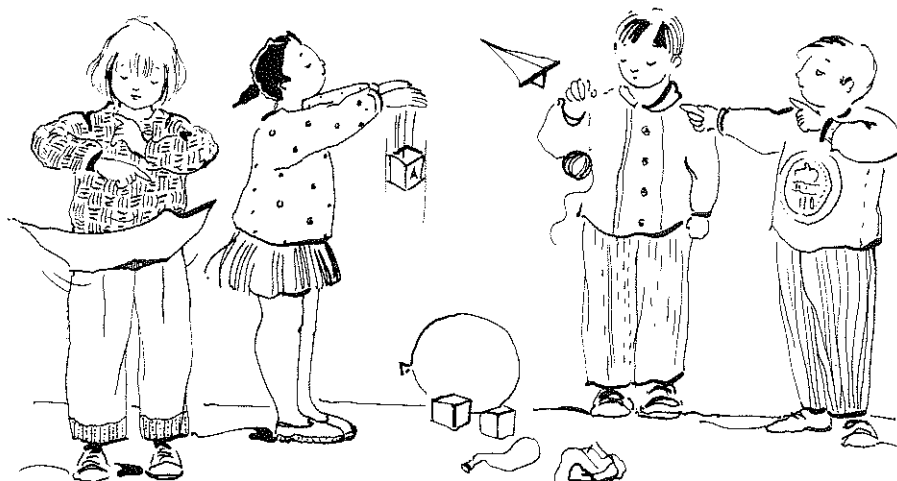
■ □ Groep 1.

■ □ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Wijs de kinderen erop dat ze het dienblad goed vast moeten houden.

Observeer de variatie in kunnen groeperen en structureren van hoeveelheden en noteer die.

Regen kan soms met bakken uit de lucht vallen. Soms zijn de regendruppels zó klein dat je ze nauwelijks kunt zien. Sneeuw dwarrelt langzaam naar beneden, hagel valt weer sneller uit de lucht en doet soms zelfs pijn.

We gaan proberen te ontdekken hoe het komt dat iets snel of juist langzaam valt. In de ontdekhoek hebt u allerlei voorwerpen gelegd waarvan de kinderen al experimenterend de 'valsnelheid' gaan bepalen. Die voorwerpen kunnen zijn:

- Een vel papier (A4).
- Een prop papier.
- Een bolletje wol.
- Een kleine bal.
- Een niet opgeblazen ballon.
- Een opgeblazen ballon.
- Een plukje watten.
- Een blok uit de bouwhoek.
- Een blokje uit de kleine bouwhoek.
- Een paalkop.
- Een papieren vliegtuigje (gevouwen van A4-vel).

Tijdens de werkles gaat een groepje van vijf tot zes kleuters in de ontdekhoek aan de slag. Twee kinderen laten steeds tegelijkertijd iets vallen. U probeert met de rest van het groepje te achterhalen wat er gebeurt:

- Wat zie je? Kijk goed...
- Wat valt langzaam?
- Hoe noemen we dat langzaam vallen? (Dwarrelen, zweven.)
- Wat valt veel sneller?
- Hoe zou dat komen?

Het groepje kan nu zelfstandig verder gaan met experimenteren. U gaat tijdens de werkles een paar keer naar de kinderen toe om te praten over de verschillen die ze opmerken.

Variatie

Het is mogelijk dat de kinderen op het idee komen dat iets snel valt, omdat het zwaarder is. In dat geval kunt u voorstellen de voorwerpen te laten wegen.

U kunt ook laten experimenteren met een kartonnen vliegtuigje, met vouwsels of met iets dat aan de opgeblazen ballon wordt gehangen (blokje, parapluutje).

Situatie

Kring

Hoekenwerk

Bedoeling

Sorteren op grond van een kwantitatief kenmerk (4.1.2).
Experimenteren/ervaringen opdoen met weegmaten (4.5).
Eigenschappen van voorwerpen ontdekken en vergelijken (grootte, dikte, vorm) (6.1).

Materiaal

Vel A4-papier, prop, bolletje wol, vliegtuigje van A4-vel, opgeblazen ballon, lege ballon, plukje watten, blokken (uit grote en kleine bouwhoek), paalkop.

Organisatie

Denk eraan om binnen een mat of deken op de grond te leggen in verband met geluidsoverlast.

Leerlijn

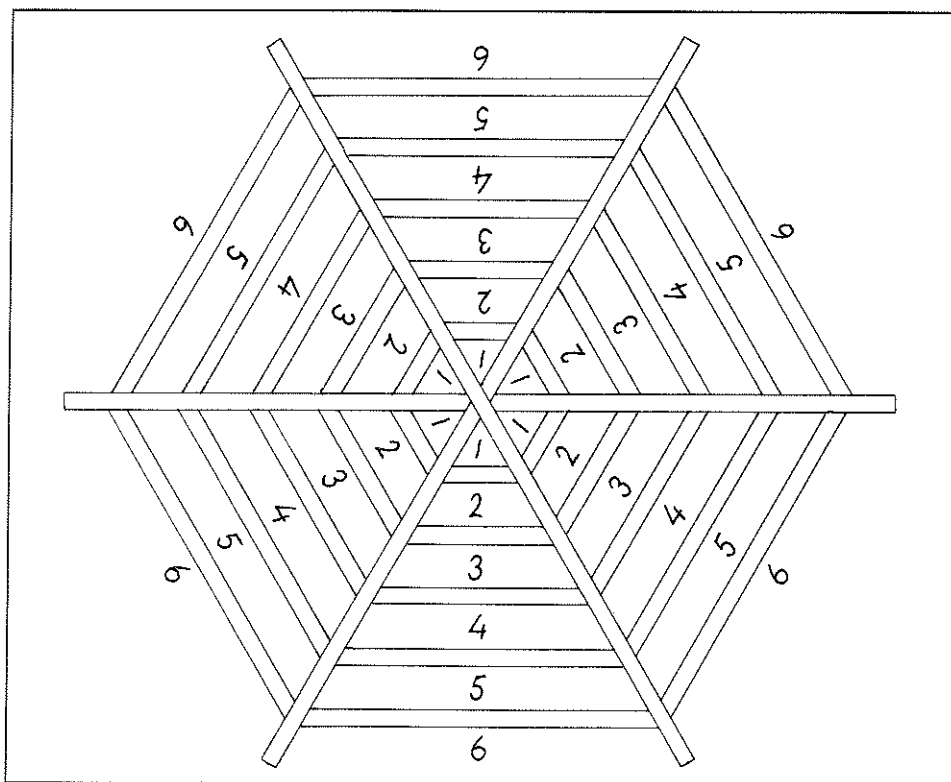
- ☒ Groep 1.
- ☒ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Hebben de kinderen enig idee dat het gewicht van een voorwerp bepalend is voor de snelheid waarmee dat voorwerp valt?

Betrekken ze bij het verklaren van de 'valsnelheid' ook de grootte en de vorm van het voorwerp? En de verplaatsing van lucht? Weerstand?

Elk jaar opnieuw zijn in de herfst de spinnen druk bezig met het maken van fantastische webben. Misschien ontdekken de kleuters op een goeie morgen zelf zo'n mooi web in de struiken op de speelplaats. Een prachtige gelegenheid om de activiteiten uit dit lesidee daarop aan te laten sluiten. Naar keuze laat u de kinderen ieder een eigen, of met hun tweeën een gezamenlijk web maken. U snijdt een flinke hoeveelheid papierstroken van 0,5 x 22 cm en geeft deze aan de kinderen.

De kinderen proberen het web van de illustratie precies na te maken door alle stroken steeds op maat te knippen. Ze kunnen het web met of zonder papieren ondergrond maken.

Ze kunnen op twee manieren aan het werk gaan:

1 Ze gaan zonder verdere uitleg zelfstandig aan de slag met behulp van de verstrekte materialen.

2 U structureert de activiteit door de materialen te bespreken (lange, kortere, kortste stroken; zes keer dezelfde strook leggen, enzovoort) en de werkvolgorde aan te geven (eerst leggen, daarna plakken; eerst de drie langste draden, daarna de kortere).

Bij beide manieren doen de kinderen allerlei ervaringen op. U bent erbij om hen te stimuleren de rekenprobleempjes die ze tijdens het werk tegenkomen te verwoorden.

Hé, ik moet eerst de lange hebben.

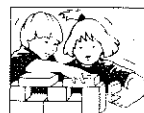
Die zijn precies even lang.

Dat is de kortste, die moet binnenin.

Hé, die past niet; zal ik er iets afknippen?

In het nagesprek vergelijken de kinderen de resultaten.

Een zelfgemaakte dikke spin, muggen en vliegjes van bijvoorbeeld papier-maché maken het web nog 'echter'.

Situatie

Werkles

Hoekenwerk

Bedoeling

Structureren van ruimtelijke situaties in het platte vlak (2.4.2).

Experimenteren/ervaringen opdoen met lijnmaten; natuurlijke maten (4.2.1).

Voorwerpen sorteren en groeperen op grond van een kwaliteit (6.2).

Voorwerpen sorteren en groeperen op grond van kwantiteit (6.3).

Groeperen tot groep of serie op grond van een kwaliteit (7.1).

Groeperen tot groep of serie op grond van kwantiteit en volgorde (7.2).

Materiaal

Schaar en plakmiddelen.

Lijm en papier (voor papier-maché).

Organisatie

Vooraf heeft u een flinke hoeveelheid stroken (twintig per web) klaarliggen.

U dient van tevoren voor uzelf uit te maken of u deze les gestructureerd of open aanbiedt.

Jaarkalender

Bij voorkeur geschikt in de herfstmaanden.

Leerlijn

■ ☐ Groep 1.

■ ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Hoe zelfstandig wordt er gewerkt?

Wordt de symmetrie en daarmee de herhaling van reeksen (van klein naar groot) ontdekt? Zijn er kinderen bij die het verdubbelingsprincipe begrijpen?